

**Аналітична інформація
щодо проблем Державної наукової установи
«Книжкова палата України імені Івана Федорова»**

Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова» – єдина в Україні установа у сфері видавничої справи та інформаційної діяльності з таким обсягом, різноманітністю і характером спеціальних державних функцій, які визначені Законами України «Про видавничу справу» та «Про обов’язковий примірник документів».

Для виконання функцій, покладених на Книжкову палату України, потребують вирішення проблеми, які в найближчій перспективі можуть фактично унеможливити виконання покладених на устанovu завдань і заблокувати її подальше функціонування.

I. Проблеми, які потребують невідкладного вирішення

- 1. Зміна законодавчого статусу Книжкової палати України, визначення її як державної бюджетної установи шляхом внесення відповідних змін до Закону України «Про видавничу справу»*

За результатами державної атестації наукових установ Книжкову палату було віднесено до групи «Г». Відповідно до чинного законодавства орган управління (Держкомтелерадіо) зобов’язаний прийняти рішення про реорганізацію підвідомчої державної наукової установи.

З цією метою Держкомтелерадіо розробив проект постанови Кабінету Міністрів України «Про реорганізацію Державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова».

Проектом урядового рішення передбачається реорганізація Державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова» шляхом зміни організаційно-правової форми на Державну устанovu «Книжкова палата України імені Івана Федорова» із забезпеченням безперервності виконання нею завдань і функцій, визначених Законами України «Про видавничу справу» та «Про обов’язковий примірник документів».

Проте прийняття цієї постанови неможливе без внесення змін до Закону України «Про видавничу справу» в частині визначення організаційно-правового статусу Книжкової палати як державної установи.

Законодавче неврегулювання цього питання ставить під загрозу виділення бюджетного фінансування Книжкової палати України у 2027 році.

- 2. Проведення ремонтно-відновлювальних робіт будівлі Книжкової палати України після пошкоджень, спричинених збройною агресією російської федерації проти України, шляхом виділення бюджетних коштів для цієї мети в сумі 15 млн грн*

Вибухи 26 грудня 2025 року на вул. Гната Хоткевича та вночі 9 січня 2026 року поблизу автостанції «Дарниця» по проспекту Л. Каденюка

спричинили пошкодження будівлі, зокрема скління вікон в адміністративному корпусі та книгосховищі на 5 і 8 поверхах.

Водночас неодноразові аварійні зупинки теплопостачання з боку КП «Київтеплоенерго», зумовлені пошкодженнями на ТЕЦ-6, за критичних температур зовнішнього повітря нижче -20° призвели до виходу з ладу систем опалення та зливної каналізації.

Після відлиги на покрівлі будівлі виникли непоодинокі протікання опадів, які призвели до підвищеної вологості повітря до 96% та утворення льодової кірки на підлогах книгосховища. Водночас в аварійному режимі було припинено теплопостачання в адміністративному корпусі будівлі Книжкової палати.

Отже, не лише суттєво погіршилися умови збереження фондів Державного архіву друку, а й унеможливлено подальшу експлуатацію адміністративної будівлі Книжкової палати України в період опалювального сезону в 2026–2027 роках.

Особливе занепокоєння викликає загроза пошкодження видань Державного архіву друку, який нараховує понад 15 млн одиниць зберігання видавничої продукції – інтелектуального, наукового, культурного надбання української держави за понад столітню історію. Потрібно зважати, що багато з цих видань в єдиному екземплярі зберігаються виключно у фондах Державного архіву друку.

Відповідно до розробленого кошторису ремонтно-відновлювальних робіт вартість капітального ремонту систем опалення та зливної каналізації становить орієнтовно 15 млн грн.

Пропозиції до проекту рішення Комітету щодо вирішення невідкладних проблем

1. Щодо внесення змін до Закону України «Про видавничу справу»

При доопрацюванні проекту Закону від 22.01.2026 р. № 14391 – «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення процедур державного управління в галузі культури та культурної спадщини» внести відповідні зміни до Закону України «Про видавничу справу» в частині визначення статусу Книжкової палати України як державної бюджетної установи з уточненням деяких функцій і завдань.

2. Виділення коштів для ремонтно-відновлювальних робіт будівлі Книжкової палати України

Підготувати звернення до Прем'єр-міністра України та Міністерства культури України щодо внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті Міністерству культури України для розвитку закладів загальнодержавного значення, в тому числі їх будівництво, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 07.02.2022 р. № 91. Передбачити включення Книжкової палати України,

що належить до сфери управління Держкомтелерадіо, до розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня або одержувачів бюджетних коштів які можуть взяти участь у відборі проєктів за бюджетною програмою КПКВК 3801280 «Фонд розвитку закладів загальнодержавного значення, в тому числі їх будівництво», за якою в Державному бюджеті України на 2026 рік передбачено відповідні видатки.

II. Проблеми, які потребуватимуть вирішення після реорганізації Книжкової палати України

1. Врегулювання системи оплати праці працівників Книжкової палати України

Низька заробітна плата працівників Книжкової палати України призвела до звільнення досвідчених фахівців і не дає змоги здійснювати кадрове забезпечення виконання покладених на установу завдань і функцій.

73 % працівників Книжкової палати України отримують мінімальну заробітну плату – 8647,0 грн. За даними Мінфіну середня заробітна плата по Україні – 30 515,0 грн, по Києву – 48 003,0 грн, тож знайти відповідних фахівців для роботи в Книжковій палаті України фактично неможливо.

2. Забезпечення дотримання нормативів температурно-вологісного режиму в сховищі Державного архіву друку

Найважливіша умова збереження видань фонду Державного архіву друку (книги, газети, журнали, нотна та картографічна продукція, картки, плакати тощо), який згідно з Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22.10.2008 р. № 1345-р внесено до Державного реєстру наукових об'єктів, що становлять національне надбання – забезпечення нормативних умов його зберігання, а саме температурно-вологісного режиму: температура повітря має становити +17–19°C; відносна вологість – 50–55%. Сховище Державного архіву друку обладнано централізованою системою кондиціонування повітря, повну модернізацію якої було проведено у 2012 році. Однак через постійне недофінансування Книжкова палата України не може забезпечити функціонування цієї системи. Тому температура повітря у сховищі коливається від -5°C взимку до +32°C влітку, а вологість у сховищі залежить від пори року і погодних умов. Така ситуація згубно впливає на стан збереження фонду: зростає кислотність паперу, що призводить до його руйнації, виникає загроза біологічного ураження фонду пліснявими грибами.

Для забезпечення роботи централізованої системи кондиціонування повітря у сховищі Державного архіву друку необхідні видатки у сумі 8,147 млн грн на рік (видатки на електроенергію – 3,2 млн грн, водопостачання – 0,147 млн грн, теплову енергію – 4,8 млн грн).

Пропозиції до проєкту рішення Комітету

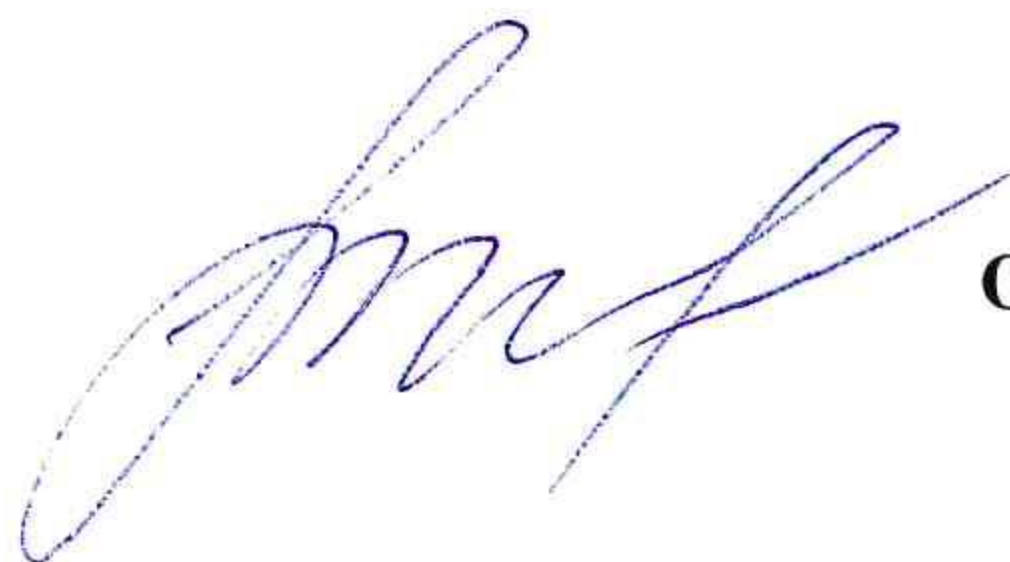
1. Щодо врегулювання системи оплати праці працівників Книжкової палати України

Підготувати звернення до Прем'єр-міністра України щодо необхідності прирівняння умов оплати праці працівників Книжкової палати України до умов оплати праці працівників Українського культурного фонду та Українського інституту книги шляхом внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 р. № 881 «Про умови оплати праці працівників Українського культурного фонду та Українського інституту книги».

2. Щодо забезпечення дотримання нормативів температурно-вологісного режиму у сховищі Державного архіву друку

При формування Державного бюджету на 2027 рік передбачити виділення видатків у сумі 8,147 млн грн на забезпечення роботи систем кондиціонування повітря у книгосховищі Державного архіву друку Книжкової палати України.

Директор

Ольга ВАСЬКІВСЬКА